

Intellectuele eigendom

TEKST & COMMENTAAR

De tekst van de Auteurswet, de Wet op de naburige rechten, de Wet toezicht en geschillenbeslechting collectieve beheersorganisaties auteurs- en naburige rechten, de Databankenwet, de Benelux-verdragen en wetten betreffende merken en tekeningen of modellen, de Uniemodellenverordening, de Handelsnaamwet, de Rijks-octrooiwet 1995, de Wet inzake topografieën van halfgeleiderprodukten, de Zaaizaad- en plantgoedwet 2005 en de Wet bescherming bedrijfsgeheimen, voorzien van commentaar en met toevoeging van enige andere nationale en Benelux-regelingen

Onder redactie van:

P.G.F.A. Geerts

bijzonder hoogleraar RU Groningen
juridisch adviseur

D.J.G. Visser

advocaat te Amsterdam
hoogleraar Universiteit Leiden

Negende druk

Wolters Kluwer

Deventer 2025

VOORWOORD BIJ DE NEGENDE DRUK

Na het verschijnen van de achtste druk in 2023 zijn per 1 juli 2025 de Auteurswet, de Wet op de naburige rechten en de Wet toezicht en geschillenbeslechting collectieve beheersorganisaties auteurs- en naburige rechten op enkele ondergeschikte punten gewijzigd.

De belangrijkere wijzigingen van de Auteurswet en de Wet op de naburige rechten ten gevolge van de Wet Versterking Auteurscontractenrecht (*Kamerstukken* 36536) zullen vermoedelijk per 1 januari 2026 in werking treden. Daarop wordt in het commentaar in deze druk geanticipeerd.

Daarnaast is in deze negende druk de nieuwe geconsolideerde Uniemodellenverordening opgenomen met de nummering zoals deze komt te luiden per 1 juli 2026. Opmerking verdient daarbij dat ten tijde van het schrijven van de commentaren er nog geen definitieve tekst van de geconsolideerde Uniemodellenverordening beschikbaar was. Wel was er een *voorstel* voor een geconsolideerde Uniemodellenverordening. Deze verordening zal tot stand komen conform een versnelde procedure en wijzigt inhoudelijk niets aan de tot 1 juli 2026 geldende (door Verordening 2024/2822 gewijzigde) regels uit Verordening 6/2002. Omdat het om een wetgevingsformaliteit gaat – en er op het moment van schrijven dus een gerede verwachting bestond dat het voorstel ongeschonden de eindstreep zou halen – is ervoor gekozen het voorstel voor een geconsolideerde versie van commentaar te voorzien (zie nader de inleidende opmerkingen bij de Uniemodellenverordening).

Naast de verwerking van deze nieuwe wetgeving is ook de belangrijkste nieuwe, met name Europese, rechtspraak verwerkt.

Deze druk gaat wat betreft de wetgeving, rechtspraak en literatuur uit van de stand van zaken per 1 juli 2025, een enkele ontwikkeling van daarna kon nog worden verwerkt. Tekst & Commentaar Intellectuele eigendom is ook online beschikbaar. Deze online publicatie wordt tussentijds geactualiseerd.

Mr. G.A.C. van den Hout is verantwoordelijk voor het trefwoordenregister van deze negende druk.

Vragen en opmerkingen over deze uitgave kunt u richten aan:
TekstCommentaar@wolterskluwer.com.

Annen/Amsterdam, augustus 2025

P.G.F.A. Geerts
D.J.G. Visser

VERKORTE INHOUDSOPGAVE

Auteurswet	1
Besluit reprografisch verveelvoudigen	169
Vaststellingsbesluit nadere regels over de verplichting tot betaling van het volgrecht en vaststelling van de hoogte van het volgrecht	171
Wet op de naburige rechten	173
Wet toezicht en geschillenbeslechting collectieve beheersorganisaties auteurs- en naburige rechten	225
Databankenwet	283
Benelux-verdrag inzake de intellectuele eigendom (merken en tekeningen of modellen)	299
Voorstel voor een Verordening betreffende Uniemodellen (codificatie)	497
Handelsnaamwet	639
Rijksoctrooiwet 1995	653
Wet bescherming oorspronkelijke topografieën van halfgeleiderprodukten	803
Zaaizaad- en plantgoedwet 2005	823
Wet bescherming bedrijfsgeheimen	885
Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Boek 3, Titel 15 en Titel 15A)	901
Trefwoordenregister	947

Auteurswet

Wet van 23 september 1912, houdende nieuwe regeling van het auteursrecht, Stb. 1912, 308, zoals laatstelijk gewijzigd op 23 april 2025, Stb. 2025, 124 (i.w.tr. 01-07-2025)

Wij WILHELMINA, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz., enz., enz.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is eene nieuwe regeling van het auteursrecht vast te stellen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

[Inleidende opmerkingen]

1. Algemeen. Het auteursrecht kreeg in de wet van 23 september 1912, *Stb.* 308, een 'nieuwe regeling'. Vergeleken met de voorafgaande wet van 1881, kon de wet van 1912 — gebaseerd op de Berner Conventie van 1886 — zeer vernieuwend worden genoemd. Door de welbewuste keuze voor open, niet-limitatieve beschrijvingen van de kernbegrippen 'werk', 'verveelvoudigen' en 'openbaar maken', heeft het hoofdsysteem van de wet zich in elk geval in de eerste acht decennia van haar bestaan goed kunnen handhaven. Gelet op de ingrijpende herzieningen nadien, is in 2008 de naam 'Auteurswet 1912' veranderd in 'Auteurswet' (sec).

2. Opbouw; latere wijzigingen. De wet kende aanvankelijk een strakke, heldere, opbouw. De hoofdzaken van het materiële auteursrecht werden neergelegd in hoofdstuk I, art. 1-25; hoofdstuk II werd gewijd aan civiel- en strafrechtelijke handhaving; hoofdstuk III aan de duur van het auteursrecht; en hoofdstuk V (thans VIII) aan territoriale toepasselijkheid en overgangsrecht. Vanaf de jaren zeventig hebben talrijke detailwijzigingen gezorgd voor een minder evenwichtig beeld. Vanaf eind jaren tachtig kan mede ingevolge EG-richtlijnen hier en daar zelfs gesproken worden van systeembreuk ten opzichte van de aanvankelijke heldere opzet. Afgezien van talrijke nieuwe bepalingen in hoofdstuk I, § 6 (beperkingen van het auteursrecht) en tal van nieuwe handhabingsbepalingen in hoofdstuk II, werden toegevoegd hoofdstuk IA over auteurscontractenrecht (2015), een nieuw hoofdstuk IV over volgrecht (2006), hoofdstuk IVA over verruimde licenties (2021), hoofdstuk V over filmwerken (1985), hoofdstuk VI over computerprogramma's (1994), en hoofdstuk VII over bescherming van na het verstrijken van de beschermingsduur openbaar gemaakte werken (1995). Het auteurscontractenrecht ondergaat vermoedelijk per 1 januari 2026 wijziging door de Wet versterking auteurscontractenrecht.

3. Digitale tijdperk. In het vierde kwart van de 20e eeuw had de wetgever van doen met de lastige regeling van toenmalige nieuwigheden als het fotokopiëren (reprografie), het thuis kopiëren van geluid en beeld, en de kabel en de satelliet. Sinds medio jaren negentig heeft de digitale techniek door het verder vergrote gemak van verveelvoudiging (zonder kwaliteitsverlies) en van raadpleging via netwerken, het auteursrecht voor nieuwe uitdagingen geplaatst, waarbij de aangepaste toepassing van oude concepten en nieuwe concepten om de voorrang strijden. In 2004 (*Stb.* 336) leidde dit tot een ingrijpende herziening van de Auteurswet, op basis van wetsvoorstel 28482, dat op zijn beurt diende ter implementatie van Richtlijn 2001/29/EG betreffende het auteursrecht en de naburige rechten in de informatiemaatschappij, kortweg 'de Auteursrechtrichtlijn' of ARI. Sindsdien is er veel nieuwe rechtspraak van het Hof van Justitie van de EU gebaseerd op deze richtlijn, waardoor verschillende auteursrechtelijke kernbegrippen nader zijn omschreven. In 2021 (*Stb.* 2020/558)

is Richtlijn (EU) 2019/790 inzake auteursrechten en naburige rechten in de digitale eengemaakte markt (Digital Single Market (DSM)) geïmplementeerd.

4. Wet op de naburige rechten. Sinds 1 juli 1993 is van kracht de Wet op de naburige rechten (WNR), verderop in deze uitgave opgenomen. Het gaat om aan het auteursrecht naburige rechten van uitvoerende kunstenaars, fonogrammenproducenten, producenten van eerste vastleggingen van films, uitgevers van perspublicaties en omroeporganisaties. Er zijn diverse verschillen met het auteursrecht (zo geeft de WNR geen algemeen geformuleerde rechten met betrekking tot openbaar maken en veeleenvoudigen), maar ook veel overeenkomsten: tal van WNR-artikelen zijn min of meer gekopieerd uit de Auteurswet. In het commentaar op de artikelen van de Auteurswet zal soms naar corresponderende WNR-artikelen worden verwezen; in het commentaar op de WNR-artikelen gebeurt het omgekeerde frequent.

5. Databankenwet. Sinds 21 juli 1999 is van kracht de Databankenwet, gebaseerd op Richtlijn 96/9/EG betreffende de rechtsbescherming van databanken. Deze wet kent een zogenaamd sui-generis-beschermingsregime voor databanken waarin substantieel is geïnvesteerd tegen het opvragen of hergebruiken van substantiële delen daarvan. De structuur van databanken die een originele rangschikking hebben, is overigens auteursrechtelijk beschermd; ingevolge dezelfde richtlijn werden ook enige bepalingen aan de Auteurswet toegevoegd.

6. Mondiale regelingen. a. Berner Conventie. De oudste mondiale regeling is de Berner Conventie (BC) van 1886, nadien meermalen herzien, voor het laatst te Stockholm (1967) en te Parijs (1971). De BC verzekert vooreerst onderdanen van aangesloten landen (de Berner Unie) bescherming in andere aangesloten landen, en wel volgens het zogenoemde assimilatiebeginsel: gelijke behandeling als eigen onderdanen. Zie nader art. 47, aant. 1 en 2. Daarnaast behelst de BC een aantal minimumrechten, waarop onderdanen van andere Unielanden (niet per se de eigen onderdanen) in aangesloten landen in elk geval aanspraak kunnen maken. Omgekeerd bepaalt de BC ten aanzien van sommige andere rechten, dat deze aan onderdanen van andere aangesloten landen slechts behoeven te worden toegerekend, indien de wetgeving van het betrokken land die rechten ook toekent: zogenoemde materiële reciprociteit. Zie nader art. 47, aant. 2. Per 1 januari 2025 waren 181 landen bij de BC aangesloten. De Verenigde Staten traden relatief laat toe: in 1989. **b. Universele Auteursrecht-Conventie (UAC).** Deze Conventie, uit 1952, nadien laatstelijk herzien te Parijs (1971), had en heeft dezelfde hoofddoelstelling als de BC: bescherming van elkaars onderdanen als eigen onderdanen in de aangesloten landen. Het verschil met de BC is dat de minimumrechten (die voor veel landen, waaronder toentertijd ook de Verenigde Staten, in de BC op een te hoog niveau lagen), aanzienlijk minder inhouden dan die in de BC. Landen konden en kunnen overigens tegelijkertijd bij de BC en de UAC aangesloten zijn. Inmiddels is het aantal landen dat slechts bij de UAC en niet tevens bij de BC is aangesloten gering geworden; door de inwerkingtreding van het in het kader van de Wereldhandelsorganisatie (WHO) gesloten TRIPS-Verdrag heeft de UAC verder aan betekenis verloren. **c. TRIPS-Verdrag 1994.** Het in het kader van de WHO gesloten Agreement on trade-related aspects of intellectual property rights (TRIPS-Verdrag) schrijft in art. 3 gelijke behandeling van onderdanen van andere WHO-landen voor. Daarbij mogen evenwel de in de BC bedoelde reciprociteitsregels worden toegepast. Volgens art. 9 TRIPS-Verdrag dient de minimumbescherming het niveau te hebben van de BC in de tekst van Parijs 1971, met dien verstande dat persoonlijkheidsrechten als bedoeld in art. 6bis BC niet beschermd behoeven te worden (wat Nederland overigens wel doet). Art. 10-12 BC geven enige verdere minimumrechten, waaraan de Nederlandse Auteurswet voldoet. **d. WIPO-Verdrag 1996.** Op 20 december 1996 kwam te Genève een WIPO-auteursrechtverdrag tot stand (naast een WIPO-uitvoeringen- en fonogrammenverdrag). Het verdrag is per 6 maart 2002 in werking getreden. Op 1 januari 2025 waren 117 landen aangesloten. **e. WIPO-Verdrag van Marrakesh.** Het 'Leesgehandicaptenverdrag', WIPO-Verdrag van Marrakesh 'tot bevordering van toegang tot gepubliceerde werken voor personen die blind zijn, visueel gehandicapt of anderszins een leeshandicap hebben', is in 2013 gesloten. Op 1 januari 2025 waren 98 landen aangesloten. Het verdrag is in 2017 in de EU geïmplementeerd via de Leesgehandicaptenrichtlijn en de Leesgehandicaptenverordening. Zie hierna aant. 7 onder l en aant. 8 onder a. De implementatie in de Auteurswet heeft plaatsgevonden bij Wet van 11 juli 2018 (Stb. 302). In werking per 11 oktober 2018 (Stb. 304). **f. Overig internationaal privaatrecht.**

De hier genoemde verdragen regelen niet alle internationaalprivaatrechtelijke vraagstukken die in auteursrechtelijk verband kunnen rijzen (zie daarover nader art. 47, aant. 6).

7. Europese richtlijnen. Het Europese auteursrecht is grotendeels geharmoniseerd door een veertiental richtlijnen, hierna in chronologische volgorde vermeld. **a. Richtlijn Computerprogramma's.** Deze richtlijn (Richtlijn 91/250/EEG) van 14 mei 1991, *PbEG* L 122/42, betreffende de rechtsbescherming van computerprogramma's is in Nederland geïmplementeerd per 1 september 1994. Zie nader de Inleidende opmerkingen bij hoofdstuk VI Aw. Deze richtlijn is inmiddels vervangen door een gecodificeerde versie, Richtlijn 2009/24/EG van 23 april 2009, *PbEU* L 111/16. **b. Richtlijn Verhuur- en leenrecht en naburige rechten.** Deze richtlijn (Richtlijn 92/100/EEG) van 19 november 1992, *PbEG* L 346/61, betreffende het verhuurrecht, het uitleenrecht en bepaalde naburige rechten op het gebied van intellectuele eigendom is in Nederland geïmplementeerd per 29 december 1995. Zie nader art. 12, aant. 4. Deze richtlijn is inmiddels op ondergeschikte punten gewijzigd en vervangen door een gecodificeerde versie Richtlijn 2006/115/EG van 12 december 2006, *PbEU* L 376/28. **c. Richtlijn Satelliet- en kabeldoorgifte.** Deze richtlijn (Richtlijn 93/83/EEG) van 27 september 1993, *PbEG* L 248/15, tot coördinatie van bepaalde voorschriften betreffende het auteursrecht en naburige rechten op het gebied van de satellietomroep en de doorgifte via de kabel, is in Nederland geïmplementeerd per 1 september 1996. Zie nader art. 12, aant. 11. **d. Richtlijn Duurverlenging.** Deze richtlijn (Richtlijn 93/98/EEG) van 29 oktober 1993, *PbEG* L 290/9, betreffende de harmonisatie van de beschermingstermijn van het auteursrecht en van bepaalde naburige rechten, is in Nederland geïmplementeerd per 29 december 1995. Zie nader de Inleidende opmerkingen bij hoofdstuk III. Er is een gecodificeerde versie van deze richtlijn, Richtlijn 2006/116/EG van 12 december 2006, *PbEU* L 372/12, welke weer is gewijzigd door Richtlijn 2011/17/EU van 27 september 2011, *PbEU* L 265/1, die vooral betrekking heeft op de verlenging van bepaalde naburige rechten. **e. Databankenrichtlijn.** Deze richtlijn (Richtlijn 96/9/EG) van 11 maart 1996, *PbEG* L 77/20, betreffende de rechtsbescherming van databanken is in Nederland geïmplementeerd per 21 juli 1999. **f. 'Auteursrechtrichtlijn'.** Deze in de wandeling aldus afgekorte Richtlijn 2001/29/EG van 22 mei 2001, *PbEG* L 167/10, betreffende het auteursrecht en de naburige rechten in de informatiemaatschappij is per 1 september 2004 geïmplementeerd bij de wet van 6 juli 2004, *Stb.* 336. Het is tot dusverre veruit de belangrijkste richtlijn. **g. Volgrechtrichtlijn.** Deze richtlijn (Richtlijn 2001/84/EG) van 27 september 2001, *PbEU* L 272/32, betreffende het volgrecht ten behoeve van de auteur van een oorspronkelijk kunstwerk is per 1 april 2006 geïmplementeerd bij de wet van 9 februari 2006, *Stb.* 60. Het gaat, kort gezegd, om de invoering van een in Nederland voordien nog niet maar in diverse andere Europese landen al wél bestaand recht voor kunstenaars om bij verkoop bij veilingen en in de kunsthandel een percentage van de opbrengst te ontvangen. Zie nader de Inleidende opmerkingen bij hoofdstuk IV. **h. Handhavingsrichtlijn.** Deze richtlijn (Richtlijn 2004/48/EG) van 29 april 2004, *PbEU* L 157/45, betreffende de maatregelen en procedures om de handhaving van intellectuele-eigendomsrechten te waarborgen is per 1 mei 2007 geïmplementeerd bij de wet van 8 maart 2007, *Stb.* 108. Het gaat hier om minimumvoorschriften met betrekking tot wettelijke sancties en procedures op het gehele gebied van de intellectuele eigendom, dus ook het auteursrecht. **i. Verweesde werkenrichtlijn.** Richtlijn 2012/28/EU van 25 oktober 2012 inzake bepaalde toegestane gebruikswijzen van verweesde werken, *PbEU* L 299/5 is bij wet van 8 oktober 2014 (*Stb.* 388) per 9 oktober 2014 in de Auteurswet geïmplementeerd. De richtlijn is bedoeld om grootschalige digitalisering mogelijk te maken van werken waarvan de rechthebbenden niet meer te vinden zijn (of slechts tegen onevenredige moeite). Het toepassingsbereik van de richtlijn is echter nogal beperkt en de inspanningen die moeten worden verricht voordat een werk 'verweesd' kan worden verklaard zijn nogal omvangrijk. **j. Collectief beheerrechtlijn.** De implementatie van deze Richtlijn 2014/26/EU betreffende het collectieve beheer van auteursrechten en naburige rechten en de multiterritoriale licentieverlening van rechten inzake muziekwerken voor het online gebruik ervan op de interne markt, *PbEU* L 84/72, heeft niet geleid tot wijzigingen van de Auteurswet, maar wél van de Wet toezicht en geschillenbeslechting collectieve beheersorganisaties auteurs- en naburige rechten, zie het commentaar aldaar. **k. Leesgehandicapten-richtlijn.** Het gaat hier (voluit) om Richtlijn (EU) 2017/1564 van 13 september 2017 inzake bepaalde toegestane vormen van gebruik van bepaalde werken en ander materiaal die door het auteursrecht en naburige rechten beschermd zijn ten behoeve van personen die blind zijn, visueel gehandicapt of anderszins een leeshandicap hebben, en tot wijziging van Richtlijn 2001/29/EG (de ARI), *PbEU*

2017, L 242/6. Deze richtlijn is per 11 oktober 2018 in de nationale wetgeving geïmplementeerd in o.a. art. 15j-15m Auteurswet. l. **'DSM'-richtlijn.** Richtlijn (EU) 2019/790 van 17 april 2019 inzake auteursrechten en naburige rechten in de digitale eengemaakte markt ('DSM' (digital single market')) en tot wijziging van Richtlijnen 96/9/EG en 2001/29/EG, *PbEU* 2019, L 130/92, introduceert een aantal nieuwe verplichte beperkingen op het auteursrecht, aansprakelijkheid van grote internetplatforms en nieuwe regels met betrekking tot het auteurscontract. Deze richtlijn is per 7 juni 2021 in de nationale wetgeving geïmplementeerd (*Stb.* 2020/558) in o.a. art. 25ca, 29c-29e, 44-45 en leidde ook tot de introductie van een nieuw naburige recht van uitgevers van perspublicaties in art. 7b WNR. De implementatie van een ander stukje uitgeversrecht in art. 3 Aw trad al in werking op 1 januari 2021 (*Stb.* 2020/559). m. **Online omroeprichtlijn.** Richtlijn (EU) 2019/789 van 17 april 2019 tot vaststelling van voorschriften inzake de uitoefening van auteursrechten en naburige rechten die van toepassing zijn op bepaalde online-uitzendingen van omroeporganisaties en doorgifte van televisie- en radioprogramma's en tot wijziging van Richtlijn 93/83/EEG van de Raad, *PbEU* 2019, L 130/82, introduceert voor online doorgifte van programma's een regime vergelijkbaar met dat voor traditionele kabeldoorgifte (vgl. art. 26a-26c Aw). Deze richtlijn is bij wet van 19 mei 2021 (*Stb.* 248) per 7 juni 2021 (*Stb.* 249) geïmplementeerd.

8. Europese verordeningen. Er is inmiddels ook één Europese verordening die specifiek betrekking heeft op het auteursrecht. Daarnaast zijn er enkele EU-verordeningen die mede betrekking hebben op het auteursrecht. a. **Leesgehandicaptenverordening.** Verordening (EU) 2017/1563 van 13 september 2017 inzake de grensoverschrijdende uitwisseling tussen de Unie en derde landen van exemplaren in toegankelijke vorm van bepaalde werken en ander materiaal die door het auteursrecht en naburige rechten beschermd zijn ten behoeve van personen die blind zijn, visueel gehandicapt of anderszins een leeshandicap hebben, *PbEU* 2017, L 242/1 vormt samen met de Leesgehandicaptenrichtlijn (zie aant. 7 onder l) de implementatie van het WIPO-Verdrag van Marrakesh (zie aant. 6 onder e). De verordening is in werking getreden op 12 oktober 2018. b. **Anti-piraterijverordening.** Verordening (EU) 608/2013 inzake de handhaving van intellectuele-eigendomsrechten door de douane (zie daarover de Inleidende opmerkingen bij Titel II BVIE, aant. 4 onder b) is ook op auteursrechtelijk beschermde objecten van toepassing. c. **Portabiliteitsverordening.** Verordening (EU) 2017/1128 betreffende de grensoverschrijdende portabiliteit van online-inhoudsdiensten in de interne markt bevat een wezenlijke auteursrechtelijke component. Deze verordening zorgt ervoor 'dat de abonnees op portabele online-inhoudsdiensten die rechtmatig worden verstrekt in hun woonlidstaat, toegang hebben tot en gebruik kunnen maken van die diensten, wanneer zij tijdelijk in een andere lidstaat dan hun woonlidstaat aanwezig zijn'. De verordening is van toepassing sinds 20 maart 2018. d. **AI Act.** Verordening (EU) 2024/1689 tot vaststelling van geharmoniseerde regels betreffende artificiële intelligentie bevat enkele voor het auteursrecht belangrijke bepalingen. Het betreft met name art. 53 lid 1 sub c en d Verordening (EU) 2024/1689. Op grond van sub c moeten aanbieders van AI-modellen 'beleid opstellen ter naleving van het Unierecht inzake auteursrechten en naburige rechten en dan met name ter vaststelling en naleving, onder meer door middel van geavanceerde technologieën van het auteursrechtvoorbehoud bedoeld in art. 15o Auteurswet. Op grond van sub d moeten zij 'een voldoende gedetailleerde samenvatting opstellen en openbaar maken over de voor het trainen van het AI-model voor algemene doeleinden gebruikte content'. Deze bepalingen van de verordening zijn van toepassing vanaf 2 augustus 2025.

9. Europees Handvest. Van groot belang is gebleken het Europese Handvest van de grondrechten van de Europese Unie dat sinds 1 december 2009 van kracht is. Dit Handvest bevat een art. 17 lid 2 waarin intellectuele eigendom, inclusief het auteursrecht, als grondrecht wordt beschermd, maar ook verschillende grondrechten die een beperking op (de uitoefening van) het auteursrecht kunnen vormen, zoals de informatievrijheid, de privacy, de vrijheid van kunst en wetenschap en de vrijheid van ondernemerschap. Door het HvJ EU wordt inmiddels veelvuldig naar het Handvest verwezen.

HOOFDSTUK I

Algemeene bepalingen

§ 1

De aard van het auteursrecht**Artikel 1**

Het auteursrecht is het uitsluitend recht van den maker van een werk van letterkunde, wetenschap of kunst, of van diens rechtverkrijgenden, om dit openbaar te maken en te verveelvoudigen, behoudens de beperkingen, bij de wet gesteld.

[23-09-1912, Stb. 308, i.w.tr. 01-11-1912]

[Definitie]

1. Algemeen. Het artikel geeft een definitie van het subjectieve auteursrecht en tegelijkertijd een soort verkorte, zij het niet volledige inhoudsopgave van hoofdstuk I Aw. Over de 'maker' gaan de artikelen van hoofdstuk I, § 2 van de wet (art. 4-9). Het begrip 'werk' wordt nader uitgelegd in § 3 (art. 10 en 11). Het 'openbaar maken' en het 'verveelvoudigen' volgen in § 4 (art. 12-12b), respectievelijk § 5 (art. 13, 13a en 14). De 'rechtverkrijgenden' zijn nog aan de orde in art. 2. 'Beperkingen' van het auteursrecht worden behandeld in § 6 van hoofdstuk I. Verdere hoofdstukken betreffen de handhaving en de duur van het auteursrecht, alsmede enige bijzondere onderwerpen. Vgl. Inleidende opmerkingen vóór art. 1 Aw, aant. 2.

2. Vermogensrecht. Het in art. 1 Aw toegekende auteursrecht is een vermogensrecht in de zin van art. 3:1 BW. Voor zover uit specifieke bepalingen niet anders voortvloeit (zie in dat verband art. 2 en 25b e.v.), wordt het beheerst door de regels van het Burgerlijk Wetboek en verdere regels van burgerlijk recht, zoals de Faillissementswet.

3. Exploitatierchten en persoonlijkheidsrechten. De literatuur onderscheidt in het subjectieve auteursrecht exploitatierchten en persoonlijkheidsrechten. Kenmerkend voor de eerste is dat zij primair de economische belangen van de auteur dienen en dat zij als regel overdraagbaar zijn; de persoonlijkheidsrechten dienen primair de morele belangen van de auteur en worden als niet overdraagbaar beschouwd. De exploitatierchten omvatten tal van vormen van openbaar maken en verveelvoudigen, die (niet limitatief) worden uitgewerkt in art. 12-14. In het systeem van de Auteurswet worden de persoonlijkheidsrechten niet als zodanig aangeduid, of er wordt verwezen naar 'de in art. 25 bedoelde rechten'. Aldaar worden diverse persoonlijkheidsrechten wetssystematisch behandeld als beperkingen van het (exploitatie-)auteursrecht, nu zij, na overdracht van dat recht, aan de auteur blijven toekomen. Ook art. 2 lid 4 bevat een voorschrift van persoonlijkheidsrechtelijke aard.

4. Ontstaan van het subjectieve auteursrecht. Een van de belangrijkste regels van materieel auteursrecht is niet in de wet te vinden, of hoogstens impliciet in art. 1 te ontwaren: het auteursrecht ontstaat door de loutere scheppingsdaad, zonder dat aan formaliteiten behoefte te worden voldaan. Die regel is wél expliciet te vinden in art. 5 lid 2 BC.

5. Uitsluitend recht. Het auteursrecht is een uitsluitend recht. Dit impliceert dat derden voor de door de wet bestreken gebruiksvormen als regel de — al dan niet te verlenen, respectievelijk tegen een door de rechthebbende te bepalen prijs te verlenen — toestemming behoeven; een en ander behoudens de beperkingen van het auteursrecht. Wettelijke beperkingen voorzien soms in vergoedingsvrije gebruiksvormen, soms in gebruiksmogelijkheden tegen vergoeding, waarvan de hoogte zo nodig door de rechter wordt bepaald. Ook artikelen van het Burgerlijk Wetboek, zoals art. 3:13, 6:2 en 6:168 BW kunnen de uitoefening beperken. Niet uitgesloten zijn voorts beperkingen op basis van horizontale werking van grondrechten, bijvoorbeeld art. 10 EVRM en art. 7, 8, 11, 13 en 16 van het Europees Handvest.

Artikel 2

1. Het auteursrecht gaat over bij erfopvolging en is vatbaar voor gehele of gedeeltelijke overdracht.
2. De maker, of zijn rechtverkrijgende, kan aan een derde een licentie verlenen voor het geheel of een gedeelte van het auteursrecht.
3. De levering vereist voor gehele of gedeeltelijke overdracht, alsmede de verlening van een exclusieve licentie, geschiedt bij een daartoe bestemde akte. De overdracht of de verlening van een exclusieve licentie omvat alleen die bevoegdheden die in de akte staan vermeld of die uit de aard en de strekking van de titel of licentieverlening noodzakelijkerwijs voortvloeien.
4. Het auteursrecht dat toekomt aan de maker van een werk, alsmede, na het overlijden van de maker, het auteursrecht op niet openbaar gemaakte werken dat toekomt aan degene die het als erfgenaam of legataris van de maker heeft verkregen, is niet vatbaar voor beslag.
5. Het derde lid, tweede volzin, en het vierde lid zijn niet van toepassing op een maker als bedoeld in artikel 7 en 8.

[30-06-2015, Stb. 257, i.w.tr. 01-07-2015/kamerstukken 33308]

[Erfopvolging; overdracht; beslag op auteursrecht]

1. Overgang en overdracht (lid 1). a. Algemeen. Lid 1 van dit artikel bevestigt dat het auteursrecht vatbaar is voor gehele of gedeeltelijke overdracht in de zin van art. 3:84 BW, alsmede voor erfopvolging. Een en ander geldt niet voor de persoonlijkheidsrechten: zie art. 1, aant. 3 en het commentaar op art. 25. Hoewel art. 2 lid 1 slechts spreekt over 'het auteursrecht' moet aangenomen worden dat specifieke vergoedingsrechten, zoals die bijvoorbeeld op grond van art. 15c, 16, 16b jo. het Reprobesluit en art. 16c bestaan, eveneens vatbaar zijn voor overdracht en andere overgang, voor zover uit de wet niet anders voortvloeit. Zoals bij commentaar op desbetreffende wetsartikelen zal blijken, staat dit uitgangspunt onder druk blijkens jurisprudentie van het HvJ EU bij zijn uitleg van bepalingen in enkele Europese richtlijnen. **b. Huwelijksvermogensrecht.** Aangenomen wordt dat zich ter zake van exploitatierechten van de auteur niet een verknoctheid in de zin van art. 1:94 lid 3 BW voordoet, welke zich ertegen zou verzetten dat deze rechten in de huwelijksgemeenschap vallen. Het bestuur komt toe aan de auteur-echtgenoot (art. 1:97 BW); bij boedelscheiding zal, onverminderd verrekening, naar redelijkheid en billijkheid het recht aan de auteur toegescheiden worden. **c. Andere gemeenschappen.** De exploitatierechten kunnen ook in andere gemeenschappen in de zin van titel 7 Boek 3 BW vallen, bijvoorbeeld krachtens co-auteurschap (zie daarover nader art. 6, aant. 2), krachtens overdracht aan twee of meer personen, of krachtens erfgenaamschap. Bij inbreng in een personenvennootschap (maatschap of vennootschap onder firma) gelden de desbetreffende regimes. Vergelijk het commentaar op art. 26.

2. Overdracht (lid 1) en licentie (lid 2). De overdracht waarop art. 2 lid 1 betrekking heeft, is de goederenrechtelijke rechtsfiguur van art. 3:83 BW. Een andere constructie waardoor de rechthebbende auteursrecht kan exploiteren is het verbintenisrechtelijk verlenen van toestemming, vaak aangeduid als licentie en sinds 1 juli 2015 uitdrukkelijk vermeld in art. 2 lid 2. Op die datum is de Wet auteurscontractenrecht (Stb. 2015, 257) in werking getreden die bedoeld is om de auteur een wat sterkere rechtspositie te geven tegenover de exploitant, zowel in geval van overdracht van het auteursrecht als in geval van een (exclusieve) licentie. Zie hierover het commentaar op art. 25b-25h en op art. 45d.

3. Gehele of gedeeltelijke overdracht of licentie (lid 1 en 2). a. Overdracht, licentie, exclusieve licentie. Zoals aangegeven in aant. 2, is de overdracht waarop art. 2 lid 1 doelt, de goederenrechtelijke rechtsfiguur van art. 3:83 BW, en is de licentie een andere, verbintenisrechtelijke, constructie waarmee de rechthebbende auteursrecht kan exploiteren. Een overdracht is altijd exclusief, omdat het overgedragen recht van het vermogen van de één naar het vermogen van de ander overgaat. Een licentie kan exclusief of niet exclusief zijn. Van een exclusieve licentie is sprake indien partijen overeenkomen dat de aan de licentienemer verleende bevoegdheden slechts door de laatste, en door niemand anders (inclusief de auteur zelf) mogen worden uitgeoefend. Bij het verlenen van een niet-exclusieve licentie kan de auteur overigens restricties op zich nemen waardoor de licentienemer niet (meteen) aan volledige concurrentie door wie, waar en wanneer dan ook blootstaat.

b. Splitsbaarheid. Het auteursrecht is met het oog op overdracht of licentie splitsbaar, bijvoorbeeld naar landsgrenzen en/of naar taal, naar veelelvoudigings- en openbaarmakingswijzen, naar bewerkingsvarianten, naar onderdelen van het betrokken werk. Combinaties van zulke afgrenzingen zijn ook mogelijk. Binnen de EU/EER kan wederverkoop met betrekking tot rechtmatig in het verkeer gebrachte exemplaren overigens niet worden tegengegaan: zie het commentaar op art. 12b. Een gedeeltelijk overgedragen recht is onzes inziens een zelfstandig, afgesplitst recht en niet een 'beperkt recht' in de zin van art. 3:8 BW (een licentie is dat ook niet). Een zo duidelijk mogelijke afbakening verdient uiteraard de voorkeur. **c. Niet bestaande of niet bekende exploitatiewijzen.** Sinds 1 juli 2015 is duidelijk dat niet bestaande of niet bekende exploitatiewijzen, of exploitatiewijzen waarop ten tijde van de overdracht of licentie nog geen wettelijk erkende rechten bestonden, ook in de overdracht of in een licentie begrepen kunnen zijn, mits dit voldoende duidelijk uit de akte of andere toestemming blijkt. Daar staat tegenover dat art. 25c lid 6 inmiddels bepaalt dat de verlening van exploitatiebevoegdheden ten aanzien van een exploitatie op een ten tijde van sluiting van de overeenkomst nog onbekende wijze aanleiding geeft tot verschuldigdheid van een aanvullende bilijke vergoeding. Zie het commentaar op art. 25c lid 6. Hieruit volgt dat toestemmingsverlening en overdracht ten aanzien van toekomstige exploitatievormen sinds 1 juli 2015 in ieder geval mogelijk is. Verdedigd is dat het voorschrift van (inmiddels) lid 3, tweede volzin, over de interpretatie van de akte van overdracht zou meebrengen dat niet bestaande of niet bekende exploitatiewijzen, of exploitatiewijzen waarop ten tijde van de overdracht nog geen wettelijk erkende rechten bestonden, niet in de overdracht begrepen zouden (kunnen) zijn. Daartegenover stond de visie dat art. 2 uitdrukkelijk de mogelijkheid van een 'gehele overdracht' erkent, en dat de in het artikel genoemde 'aard en strekking' ook zo'n algehele overdracht kunnen meebrengen. Deze controverse blijft van belang voor contracten van vóór 1 juli 2015.

4. Nog niet bestaand werk (lid 1 en 2). Tegenwoordig wordt algemeen aangenomen dat ook het auteursrecht op een nog niet bestaand werk kan worden overgedragen of in licentie gegeven, mits het werk met voldoende bepaaldheid omschreven is (art. 3:84 lid 2 BW), waarbij te denken valt aan de omschrijving van onderwerp en karakter. Een verbintenisrechtelijk alternatief of 'vangnet' kan zijn het aangaan van de verplichting tot overdracht van het auteursrecht op bijvoorbeeld 'mijn volgende roman'.

5. Fiduciaire overdracht (lid 1); verpanding. a. Fiduciaire overdracht. Overdracht ten titel van beheer was onder het oude BW gebruikelijk in de componistenwereld (Buma, Stemra); de geldigheid was erkend door HR 28 november 1941, NJ 1942/205 (*Fire over England II*), zij het met beperking van bevoegdheden van de fiduciaire verkrijger jegens derden die óók overlappende rechten van de auteur hadden verkregen. Volgens art. 3:84 lid 3 BW is sinds 1992 een (naar tekst of strekking) fiduciaire titel nietig. Voor zekerheidsverhoudingen tussen debiteur en crediteur is de werking van dat artikel echter vergaand ingeperkt door HR 19 mei 1995, NJ 1996/119 (*Sogelease*). Verdedigbaar is dat evenzo de overdracht die wellicht naar de strekking, maar niet naar de letter, tot beheersdoeleinden beperkt is, en die tot gevolg heeft dat het overgedragen recht in het vermogen van de fiduciarius valt, toch geldig geoordeeld moet worden. Art. 7:423 BW voorziet intussen in het (subsidiare) alternatief van een tijdelijke privative volmacht. **b. Verpanding.** Verpanding van auteursrecht wordt mogelijk geacht onder art. 3:236 lid 2 BW. Zie bijv. HR 3 april 2020, ECLI:NL:HR:2020:590, NJ 2020/152 (*ING/ Mr Schepel q.q.*), ook ten aanzien van het bepaalbaarheidsvereiste bij de omschrijving in de akte, aan welk vereiste geen hoge eisen worden gesteld. Registratie overeenkomstig art. 3:237 BW is mogelijk niet vereist, maar verdient aanbeveling. Het *Sogelease*-arrest lijkt ook voor het auteursrecht de weg te wijzen naar een minstens even verkieslijke zekerheidsconstructie met de crediteur/financier.

6. Aktevereiste voor overdracht; schriftelijkheidsvereiste voor exclusieve licentie (lid 3). Bij inwerkingtreding van de Wet versterking auteurscontractenrecht (*Kamerstukken* 36536), vermoedelijk per 1 januari 2026, komt art. 2 lid 3 Aw als volgt te luiden: 'De overeenkomst op grond waarvan het auteursrecht geheel of gedeeltelijk wordt overgedragen of waarin een exclusieve licentie wordt verleend, wordt schriftelijk aangegaan. De overdracht of de verlening van een exclusieve licentie door de maker of door een natuurlijke persoon die het auteursrecht als erfgenaam of legataris van de maker heeft verkregen, omvat alleen die bevoegdheden die uitdrukkelijk in de overeenkomst

staan vermeld of die uit de aard en de strekking ervan noodzakelijkerwijs voortvloeien. De levering vereist voor overdracht geschiedt ingevolge artikel 95 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek bij een daartoe bestemde akte'. **a. Overdracht.** Voor de overdracht geldt het vereiste van een authenticatie of onderhandse akte, dat wil zeggen een op de overdracht gericht, althans door de overdrager ondertekend en door de verkrijger aanvaard stuk (vgl. art. 3:95 BW). De vermoedelijk per 1 januari 2026 in de wet genoemde 'overeenkomst op grond waarvan het auteursrecht geheel of gedeeltelijk wordt overgedragen', waarvoor een schriftelijkheidsvereiste geldt, zal doorgaans in dezelfde akte zijn neergelegd. Een betalingsbewijs van de kant van de wederpartij onder vermelding van de woorden 'voor overdracht (of exclusieve licentie) auteursrecht' levert niet een zodanige akte op, nu zij niet door de overdrager ondertekend is. "Als akte kan ieder door de maker ondertekend schriftelijk stuk dienen. Ook een per fax of email ontvangen document waaruit de instemming van de auteur blijkt, kan een akte in de zin van artikel 2 lid 1 Aw zijn" (*Kamerstukken II* 2012/13, 33308, 6, p. 14). Voor het elektronisch verkeer zijn algemene regels gegeven in de art. 156-156a Rv en art. 3:15a BW in verbinding met de eIDAS-Verordening (EU) 910/2014. Uit literatuur daarover blijkt rechtsonzekerheid, en (daarom) het advies om te blijven kiezen voor de 'natte handtekening'. **Verloren gegane akte.** Het bestaan hebben van een verloren gegane akte kan ook op andere wijze bewezen worden. **b. Exclusieve licentie.** Sinds 1 juli 2015 gold het aktevereiste ook voor de exclusieve licentie, voor het onderscheid zie aant. 3 onder a. Vanaf (vermoedelijk) 1 januari 2026 wordt dit vervangen door een schriftelijkheidsvereiste, volgens de MvT (*Kamerstukken* 36536, nr. 3, p. 4-5) zou het gaan om een 'lichtere eis'. Evenals bij de akte (hierboven aant. 6 onder a) bestaat over de schriftelijkheidseis in het elektronisch verkeer rechtsonzekerheid en zal (daarom) een 'natte handtekening' de voorkeur verdienen.

7. Interpretatievoorschrift (lid 3, tweede volzin). Volgens lid 3, tweede volzin, omvat de overdracht of de exclusieve licentie alleen die bevoegdheden, waarvan dit in de overeenkomst uitdrukkelijk is vermeld of uit de aard of strekking ervan noodzakelijk voortvloeit. In afwijking van de gewone interpretatieregels van het BW werken bij twijfel onduidelijkheden ten voordele van de overdragende of exclusief toestemming gevende auteur. Wordt in de akte slechts gesproken van 'overdracht (of licentie) van auteursrecht', dan kan nader onderzoek geboden zijn naar de vraag of partijen een volledige overdracht (of exclusieve licentie) bedoeld hebben; kan dat niet worden vastgesteld, dan zal zij beperkt zijn tot hetgeen partijen wél voor ogen stond. Blijkens art. 2 lid 3, tweede volzin en art. 2 lid 5 geldt dit interpretatievoorschrift ten gunste van de auteur als natuurlijk persoon en voor diens erfgenaam of legataris als die een natuurlijk persoon is, en niet voor de fictieve makers van art. 7 en 8 (zie nader aant. 9), noch voor een erfgenaam of legataris die niet een natuurlijk persoon is.

8. Beslag op auteursrecht (lid 4). Auteursrechtelijke exploitatierechten zijn in beginsel vatbaar voor beslag. Vanuit een persoonlijkheidsrechtelijke achtergrond maakt art. 2 lid 4 (evenals art. 21 onderdeel 1° Fw in geval van faillissement), hierop uitzonderingen. Buiten het (faillissements-) beslag blijven: i. het door een auteur nog niet overgedragen auteursrecht; ii. het auteursrecht op niet openbaar gemaakte werken, dat nog aan de auteur of de erfrechtelijke rechtverkrijgenden toekomt; en iii. uiteraard de persoonlijkheidsrechten. Art. 2 lid 4 heeft niet betrekking op vergoedingen aan of vergoedingsaanspraken van de auteur of zijn erfrechtelijke rechtsopvolgers; onzes inziens ook niet als het gaat om wettelijke aanspraken ex art. 15c, 16, 16b, 16c en 17a.

9. Fictieve makers (lid 5). Blijkens art. 2 lid 5 geldt het interpretatievoorschrift van lid 3 alleen ten gunste van de auteur als natuurlijk persoon en niet voor de fictieve makers van art. 7 en 8. "Rechtspersonen die in de zin van artikel 7 en 8 als maker worden aangemerkt, worden geacht over meer juridische expertise dan natuurlijke personen te (kunnen) beschikken zodat zij de bescherming voortvloeiende uit de tweede volzin [van lid 3] niet nodig hebben." (MvT, *Kamerstukken II* 2011/12, 33308, 3, p. 5). Vgl. echter ook de opmerking in NNV, *Kamerstukken II* 2013/14, 33308, 9, p. 5: "Indien de rechtspersoon zich feitelijk in een vergelijkbare positie bevindt met een natuurlijke maker dan zou de rechter kunnen uitgaan van reflexwerking van de bepalingen van het auteurscontractenrecht. Het ligt het meest voor de hand dat daarvoor aanleiding bestaat in die gevallen waarbij de rechtspersoon ten behoeve van een enkele maker is opgericht."

Artikel 3

Wanneer een maker van een werk van letterkunde, wetenschap of kunst het auteursrecht aan een uitgever heeft overgedragen of in licentie heeft gegeven, dan vormt deze overdracht of licentie voor de uitgever een afdoende rechtsgrondslag om aanspraak te maken op een deel van de vergoedingen voor het gebruik van het werk in het kader van de beperkingen op het overgedragen of in licentie gegeven recht.

[16-12-2020, *Stb.* 558, i.w.tr. 01-01-2021/kamerstukken 35454]

[Delen door uitgever in vergoedingsaanspraken]

1. Algemeen. Het artikel is ingevoerd per 1 januari 2021 (*Stb.* 2020/559) als onderdeel van de Implementatiewet DSM-Richtlijn (*Stb.* 2020/558).

2. Toepassingsbereik: ‘vergoedingen voor het gebruik van het werk in het kader van de beperkingen op het recht’. Hoofdstuk I, § 6 Auteurswet (artikelen 15 t/m 25a) is getiteld: ‘De beperkingen van het auteursrecht’. In die artikelen worden de rechten van auteurs beperkt ten opzichte van de ruime omschrijving in art. 1 Aw: de auteur of zijn rechtverkriggende kan bepaalde handelingen van derden niet verbieden. Tegenover deze beperkingen van het verbodsrecht staat in sommige gevallen een wettelijke vergoedingsaanspraak: de auteur mag er wél geld voor vragen. Het gaat in hoofdstuk I, § 6 Aw om de volgende wettelijke vergoedingsaanspraken: i. leenvergoedingsrecht (art. 15c-15g); ii. vergoeding voor materiaal voor gehandicapten (art. 15i); iii. vergoeding voor gebruik bij het onderwijs (art. 16); iv. de zgn. ‘thuiskopievergoeding’ (art. 16c-16h); v. de zgn. ‘reprorechtvergoeding’ (art. 16h-16m); vi. vergoeding voor gebruik van ‘verweesde werken’ (art. 16o-16q); en vii. bepaalde gevallen van etheruitzending en kabeldoorgifte (art. 17a). De onderscheiden vergoedingsaanspraken (en hun actuele betekenis) worden bij de desbetreffende artikelen nader van commentaar voorzien.

3. Achtergrond van het artikel. In de 20e eeuw en in de beginjaren van de 21e eeuw werd in Nederland en veel andere landen algemeen aangenomen dat de overdraagbaarheid en licentievoorwaarden van auteursrechten (waaronder vergoedingsrechten als hierboven bedoeld) niet door het EU-recht geraakt werden. Dat werd twijfelachtig na HvJ EU 9 februari 2012, C-277/10, ECLI:EU:C:2012:65, *NJ* 2013/196, *AMI* 2012/18, *IER* 2012/51 (*Luksan/Van der Net*), en in het bijzonder voor het reprorecht door HvJ EU 12 november 2015, C 572/13, ECLI:EU:C:2015:750, *NJ* 2016/370, *IER* 2016/28 (*Hewlett-Packard Belgium/Reprobel*). Die twijfels leidden tot nadere regelgeving in art. 16 lid 1 van de DSM-Richtlijn 2019/790/EU (lid 2 daarvan laat wettelijke regelingen m.b.t. leenvergoedingsrecht geheel onverlet). Het nieuwe art. 3 Aw vormt een vrijwel letterlijke implementatie van art. 16 lid 1 DSM-Richtlijn. Om aan het Richtlijnvereiste voor een eventueel ‘meedelen’ door de uitgever te voldoen, bepaalt art. 3 dat een overdracht of licentie daarvoor wettelijk een afdoende rechtsgrondslag biedt. Het artikel bepaalt niet meer en niet minder dan dat.

4. Nadere bepaling door repartitiereglementen. Óf en in hoeverre vergoedingsaanspraken (mede) toekomen aan de uitgever blijft in geval van inning en repartitie door een ‘eigen-recht-organisatie’, zoals Stichting Leenrecht, Stichting Reprorecht en Stichting De Thuiskopie, afhankelijk van het repartitiereglement van deze organisatie. Die reglementen worden vastgesteld in nauw overleg met organisaties van auteurs en uitgevers, en behoeven ingevolge art. 3 Wtcb de goedkeuring van het College van Toezicht Auteursrechten (CvTA).

5. Geen repartitiereglementen. In andere gevallen blijft de aanspraak van de uitgever afhankelijk van de uitleg van de akte tussen auteur en uitgever (vgl. art. 2, aant. 6-7), en blijft deze ook onderworpen aan de nationaal-wettelijke regels over de uitgeefovereenkomst in Hoofdstuk IA Aw (artikelen 25b-25h).

6. Inwerkingtreding. Artikel 3 is op 1 januari 2021 in werking getreden (zie *Stb.* 2020/559).

7. Overgangsrecht. In art. VI van de Implementatiewet is (in lijn met artikel 26, tweede lid, van de DSM-richtlijn) buiten twijfel gesteld dat vóór de inwerkingtreding verrichte exploitatiehandelingen en verworven rechten onverlet worden gelaten.

8. Terzijde. Tussen 1912 en 1956 bestond art. 3 (oud). Dat artikel zorgde ervoor, in afwijking van toenmalige gewone burgerlijk recht, dat de gehuwde vrouw/auteur handelingsbekwaam was ten aanzien van haar auteursrechten.

§ 2

De maker van het werk

[Inleidende opmerkingen]

Betekenis. Hoofdstuk I, § 2 Auteurswet behandelt in art. 4-9 enkele aspecten van het makerschap van werken, maar laat zich over een aantal belangrijke hoofdzaken niet uit. Art. 4 bevat slechts een bewijsregel. Art. 5 geeft regels van ondergeschikt belang voor verzamelwerken; zie daarover ook bij art. 10 lid 3 en 4. Art. 6 geeft een regel voor de verhouding tussen een auteur en zijn hulppersonen: de bepaling geeft daarmee ook een aanknopingspunt voor een bespreking van het wezen van het makerschap en van aspecten van co-auteurschap. Van andere aard zijn art. 7 en 8, die onder bepaalde omstandigheden de werkgever respectievelijk een publicerende rechtspersoon als de maker en daarmee als originair rechthebbende aanwijzen. Van weer andere aard is art. 9, dat voorziet in mogelijkheden tot handhaving van auteursrecht ten behoeve van auteurs die anoniem willen blijven.

Artikel 4

1. Behoudens bewijs van het tegendeel wordt voor den maker gehouden hij die op of in het werk als zoodanig is aangeduid, of bij gebreke van zulk eene aanduiding, degene, die bij de openbaarmaking van het werk als maker daarvan is bekend gemaakt door hem, die het openbaar maakt.
2. Wordt bij het houden van een niet in druk verschenen mondelinge voordracht geen mededeling omtrent de maker gedaan, dan wordt, behoudens bewijs van het tegendeel, voor de maker gehouden hij die de mondelinge voordracht houdt.

[06-07-2004, Stb. 336, i.w.tr. 01-09-2004/kamerstukken 28482]

[Bewijsregel]

1. Bewijsvermoeden (lid 1 aanhef); algemeen. De regeling is ontleend aan art. 15 Berner Conventie maar gaat in enige opzichten verder. De betekenis was voorheen wellicht groter dan sinds de invoering van het zogenoemde nieuwe bewijsrecht van 1988: toepassing van art. 150 Rv in dezelfde zin ligt immers als regel voor de hand. Omgekeerd zouden vraagtekens geplaatst kunnen worden bij een rigoureuze toepassing van art. 4 lid 1 indien het slechts om 'interne' of in beperkte kring verspreide exemplaren gaat, of om een (veel) later aangebrachte naamsvermelding. **Alleen ten aanzien van auteurschap.** In de daarin genoemde gevallen biedt artikel 4 slechts een bewijsvermoeden ten aanzien van de vraag wie als auteur kan gelden. Het artikel behelst dus niet een vermoeden dat het als werk geclaimde object ook voldoet aan de aan een werk te stellen eisen (besproken in art. 10, aant. 1-6).

2. Aanduiding als maker (lid 1). Het moet gaan om een aanduiding als 'maker'; dat kan eventueel ook met een pseudoniem of met een vignet. Goed verdedigbaar is dat ook de in art. 6 bedoelde maker en de makers krachtens wetsbepaling volgens art. 7 en 8 van het bewijsvermoeden kunnen profiteren. De loutere vermelding van een (rechts)persoon als drukker, uitgever, merkfabrikant of afzender valt echter niet als een makersaanduiding te beschouwen: vergelijk Hof Arnhem 28 februari 1989, ECLI:NL:GHARN:1989:AM2210, *BIE* 1996, p. 249 (*Gaastra/Tiki*). Ook de copyright-notice (© 2021, Wolters Kluwer Nederland BV, Deventer) dient, of diende, als regel een ander doel, namelijk verzekering van auteursrecht in andere landen die níét bij de Berner Conventie en het TRIPs-Verdrag, maar wél bij de Universele Auteursrecht Conventie zijn aangesloten (zie daarover het commentaar op art. 47 Aw); de copyright-notice is als zodanig niet als een aanduiding in de zin van art. 4 te beschouwen. **Registratie.** Registratie op datum (notarieel of bij de inspectie der registratie en suc-